

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра логопедії та інноваційних технологій в інклюзії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Раннє втручання»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Інклюзія в освіті»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “5” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Раннє втручання
Викладач (і)	Митник Н.Я.
Контактний телефон викладача	-
Е-mail викладача	nataliia.mytnyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	1 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Перший четвер місяця: 17.00-18.00 https://meet.google.com/sef-kcqg-sbj – Митник Н.Я.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості раннього розвитку дитини від народження до трьох років, варіанти порушення/затримки раннього розвитку дитини та можливості впливу на розвиток дитини шляхом раннього втручання.

Об'єкт дослідження – методи раннього втручання у дітей із затримкою/порушенням розвитку.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у спеціалістів знань щодо особливостей раннього розвитку дитини від народження до трьох років, формування системи знань та умінь щодо раннього виявлення порушень/затримок розвитку та шляхів раннього втручання з метою їх попередження або усунення.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

СК-1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами

(залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження у сфері інклюзії в освіті.

СК-12. Здатність розробляти, адаптовувати і впроваджувати індивідуальні програми та навчально-методичні матеріали щодо освіти, соціалізації та розвитку осіб з мовленнєвими порушеннями.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 годин / 6 годин – 1 семестр
семінарські	34 години / 4 годин – 1 семестр
самостійна робота	120 годин / 80 годин – 1 семестр

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	016 Спеціальна освіта	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб
Тема 1. Організація медичної допомоги новонародженим та дитячому населенню в Україні.	2 / -	2 / -	6 / 4
Тема 2. Послуга раннього втручання. Законодавча база.	2 / 2	2 / -	6 / 4
Тема 3. Розвиток малюка. З якої дати розпочинаємо відлік?	2 / -	2 / -	6 / 2
Тема 4. Ранній розвиток дитини від народження до 3 років.	2 / -	2 / -	12 / 6
Тема 5. Розвиток мовлення у дитини раннього віку.	2 / -	2 / -	10 / 6
Тема 6. Вроджені аномалії, наслідком яких є порушення мовлення.	2 / 2	4 / -	10 / 6
Тема 7. Неонатальний скринінг. Вплив ранньої діагностики на якість та тривалість життя дитини.	2 / -	2 / 2	8 / 6
Тема 8. Розлади аутистичного спектру.	2 / -	4	12 / 10
Тема 9. Анатомо-фізіологічні основи мови та мовлення. Види порушення мовлення у дітей. Найбільш поширені синдроми порушення мови.	2 / -	2 / 2	10 / 8
Тема 10. Показання до оцінки мови та	2 / -	2 / -	8 / 6

мовлення у дітей. Червоні прапорці в розвитку дитини.			
Тема 11. Позиціонування дитини з руховими порушеннями.	2/-	4/-	12/8
Тема 12. Авторські методики раннього розвитку. Роль гри в розвитку дітей.	2/-	2/-	10/8
Тема 13. Досвід інших країн у запровадженні послуги раннього втручання.	2/2	2/-	10/6
ЗАГ.:	26 / 6	34 / 4	120 / 80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів студенти отримує під час поточного контролю; 50 балів студент отримує за складання екзамену. Поточний контроль: Практичні заняття: 40 балів Підготовка індивідуальної доповіді з презентацією – 10 балів
Вимоги до письмових робіт	Екзамен – 50 балів Всього 100 балів. До 50 балів студент може отримати за проходження курсів з неформальної освіти (ці бали можуть доповнити поточне оцінювання або бути використанні замість екзаменаційної оцінки) 90-100 балів – відмінно (A) 80-89 балів – добре (B) 70-79 балів – добре (C) 60-69 – задовільно (D) 50-59 – задовільно (E) 24-49 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX) 1-24 балів – незадовільно без можливості повторного складання
Семінарські заняття	Оцінювання за усні відповіді здійснюється у 5-балій шкалі; тестування – за балами кожного тесту з переведенням у вагову оцінку за 5-ти бальною

	шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав сумарно 25 балів і вище.
Підсумковий контроль	Екзамен у формі письмового тестування – 40 тестових питань

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: політика дисципліни “Антенатальний розвиток” передбачає дотримання правил поведінки студентів і викладачів, які передбачені Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (наказ ректора № 530 від 27 вересня 2022).

Відвідування занять: студенти зобов'язані відвідувати всі семінарські заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання) та виконати індивідуальні завдання. Відвідування лекцій теж обов'язкове, проте у випадку індивідуального графіку навчання студент може самостійно готуватися за матеріалами лекцій. Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення студентів до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, які підтвержені документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання всіх передбачених видів робіт.

Неформальна освіта: сертифікат про проходження курсу (Udemy, Prometheus, Coursera, EdEra, INgenius та ін.), зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни дає можливість замінити або доповнити підсумковий тестовий контроль згідно з «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (зі змінами, внесеними згідно з наказом ректора № 80 від 12 лютого 2021 (редакція 2)

8. Рекомендована література

Основна

1. Постанова КМУ від 27 грудня 2023 року №1392 «Про затвердження Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-%D0%BF#Text>
2. Неонатологія з позиції сімейного лікаря. Навчальний посібник. Знаменська Т.К., Толстанов О.К., Похилько В.І. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/33715>
3. Медичний науково-практичний журнал «Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина». <http://neonatology.bsmu.edu.ua/index>
4. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. <https://f.osvita.city/file/61/programaoberig.pdf>
5. Програма розвитку та виховання дитини раннього віку «Зернятко». Міністерство освіти і науки України. – 2004. <https://z-lib.io/book/16595421>
6. Методичні рекомендації: «Періоди дитячого віку, їх характеристика та особливості» ННЦ "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/PAG/Library/Periody_dytya_choho_viku_Metodychni_rekomendatsii_compressed.pdf
7. Вступ до раннього втручання. Онлайн-платформа EdEra. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5134>
8. Офіційний сайт UNICEF. Раннє втручання. Міждисциплінарна допомога сім'ям з дітьми раннього віку. <https://www.unicef.org/ukraine/child-protection/early-intervention>
9. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. Раннє втручання. <https://www.msp.gov.ua/timeline/Ranne-vtruchannya.html>
10. Слосанська, Г., Криницька, І., Скочко, М. (2023). Раннє втручання у роботі з дітьми з інвалідністю: комплексна соціально-реабілітаційна послуга, функціональний підхід чи система допомоги? *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 4. pp. 486-502. DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.5
<file:///C:/Users/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80/Downloads/296683-Article%20Text-684641-1-10-20240114.pdf>
11. Прохоренко, Л., Баташева, Н. (2022). Послуга раннього втручання в Україні: контент-аналіз проблеми. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови.*, 1(21), 104-115. <https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/view/214>
12. Технологія раннього втручання: принципи, алгоритм, зміст (методичні рекомендації). Укладачі: Кукуруза Г.В., Близнюк О.О., Хворостенко О.І. та ін.. - Харків – 2017. https://www.google.com/search?sca_esv=a459bda85fbf9e86&sxsrf=ADLYWII_0YE1wvMhHfogaMBUacy8Zmp16w:1728899818258&q=efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iozdp.org.ua/Downloads/Methodichka/

[kukuруза+2017.pdf&spell=1&sa=X&ved=2ahUKEwju15PczY2JAxViVfEDHRPrEvEQBSgAegQIChAB](#)

13. Рекомендовані практики в Ранньому Втручанні: посібник для фахівців. Харків: Факт.2021. 356с.
<https://www.eurlyaid.eu/eciguidebook-ukrainianversion>
14. The Lancet. Child&Adolescent Health. Науковий медичний журнал. <https://www.thelancet.com/journals/lanchi/home>
15. I.B.I.S. – Вроджені вади розвитку: Міжнародна інформаційна система. <http://ukr.ibis-birthdefects.org>
16. Янкович О. І., Гладюк Т. В., Постолук М. І. (2024). Раннє втручання як система підтримки дітей із порушеннями розвитку та їхніх батьків у Польщі. Педагогічний альманах, (55), 227-235.
<https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/518>
17. Раннє втручання (РВ) у контексті вимушеного переміщення
Позиційний документ EASPD.
https://easpd.eu/fileadmin/user_upload/Publications/Position_Paper_ECI_in_the_context_of_displacement_UKR_1.pdf
18. Слозанська, Г., Горішна, Н. (2023). Ефективність раннього втручання у роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями раннього віку. *Освіта. Інноватика. Практика*, 11(10), 36–49. <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/317>
19. Раннє втручання: малюк народився з порушеннями розвитку. Посібник порад батькам. <https://oda.zht.gov.ua/news/rannye-vtruchannya-malyuk-narodyvsya-z-porushennyamy-rozvytku-posibnyk-porad-batkam/>
20. Романчук О. Раннє втручання для дітей з розладами спектру аутизму. Методичний посібник для фахівців. <https://k-s.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%A0%D0%A1%D0%90-%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%94-%D0%B2%D1%82%D1%80%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-1.pdf>
21. Некраш Л. Впровадження системи раннього втручання в Україні. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови.*, 1(14), 134-139. <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/49>

Додаткові ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України. <https://library.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної академії наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. INgenius: Медична та наукова платформа. <https://ingeniusua.org/>

МИТНИК Наталія Ярославівна –
доцент кафедри, кандидат медичних наук